

Felújítás meglepetésekkel

Szeged Belvárosának egyik szép épülete a Széchenyi tér 15. számot viselő Kiss Dávid palotaként ismert épület. Imár évek óta lakatlan, általános külső és belső felújításának munkálatai 1975 novemberében kezdődtek el.

Az építők és a tervezők tapasztalatai szerint egy-egy komolyabb felújítás több munkát igényel, mint az új épület felépítése. Bontás közben rendszerint olyan gondok is jelentkeznek, melyekre sem a tervező, sem a kivitelező nem számított. A Széchenyi téri épület felújítása már kezdetben meglepetéssel szolgált: a földemket újra kellett tervezni. (A földmésztervezésbe kalkulált Bohm-téglát nem tudta beszerezni a szövetkezet.) Újabb bonyodalmakban sem volt hiány, amikor a kivitelező, a Szegedi Építőipari Szövetkezet munkásai a bontással a tetőszerkezetig értek, kiderült: az eredeti tervekre „fittet hányva”, elkorhadtak a több évtizedes, fából készült kötőgerendák. Pótlásukkal, javítgatásukkal nem volt érdemes kísérletezni, az ERDÉRT nem is tudott volna kellő, nagyméretű fagerendákat biztosítani. A tetőszerkezetet részben újratervezték, a fagerendákat monolit-vasbeton kötőgerendákkal helyettesítették.

Az utcai járókéző eddig jórészt csak a bontási munkálatoknak lehetett szemtanúja. Az épületben — a korszerűsítési terveknek megfelelően — szinte egyetlen fal sem maradt felújítás előtti állapotában. Negyven egyedi, központi fűtéses lakást alakítanak itt ki, a földem és a tetőszerkezet korszerűsítése mellett felújítják a homlokzatot, új függőfolyókat, válaszfalakat építenek, kicserélik az ajtókat, az ablakokat, a földszinti portálokat, korszerűsítik a víz- és az elektromos hálózatot. A munkálatok során eddig majd 3 ezer köbméter bontási törmelék szállítottak el, a földem felújítása majdnem teljesen elkészült, a belső válaszfalak építése viszont még jórészt hátra van. A Szegedi Építőipari Szövetkezet a módosított szerződés alapján jövő év márciusában végez a felújítással, a 40 millióra tervezett költségek addigra jócskán, előreláthatóan 15—20 millió forinttal növekednek.

A munkálatokat nem várt bonyodalmak nehezítik és lassítják. Tavaly majd fél éves késedelmet okozott, hogy a szövetkezet nem kapott cementet és sódert. Az építkezés során nem egyszer rejtett hibákra bukkantak, feltártak olyan kémény- és szellőzőcsatornákat, melyekről addig, mivel az épület eredeti tervei senkinek nincsenek birtokában, nem volt tudomásuk. Az efféle meglepetések miatt többször módosítani kellett a terveket. A

Somogyi Károlyné felvétele

A kivitelezési munka előreláthatóan a jövő év márciusában fejeződik be

CSOMITERV igyekezett rugalmasan alkalmazkodni a nem várt körülményekhez, az új tervek soronkívül, a lehető legrövidebb időn belül készítette el. A rendkívüli pótmunkák felborították a kivitelezési ütemtervet, s noha a szövetkezet kiemelt feladatának tekinti az épület felújítását, az Ünnepi Hetek kezdetére csak a tető elkészítését tudja ígérni. Az épület utcai frontjai alig nyújtanak majd szebb látványt a mostaninál, a régi portálók helyére nem tudják beállítani az újakat: szállításukat a Fém munkás Vállalat csak későbbi idő-

pontra vállalta. A földszinti kivitelezési munkálatait hátráltatja az is, hogy a majdani üzletek gazdái külön-külön, maguk gondoskodnak a tervezetéről. Idáig csak a gyógyszerár tervei készültek el.

A Szabadtéri Játékok idejéhez közeledve az már aligha vigasztalja a várost szerető lakosokat, hogy a belső szakipari munkák az eddigieknél gyorsabb ütemben haladnak majd. A szövetkezet ígérete szerint jövő év júniusának végére átadják az ingatlankezelő vállalatnak a szép, korszerűsített lakásokat.

Év eleji szállítás — egyenletes munka

Panaszkodnak az építővállalatok, mert gyakran késve kapják meg a szükséges anyagokat. Kesereg a MÁV, mert nem a megfelelő időben fuvaroztatnak vele. Ev elején kihaszíthatatlanok, később túlterheltek a vonatok — az exportszállítások és az őszi csúcsforgalom miatt. Mindkét félnek van némi igaza. — megoldást mégsem panaszszal, inkább összefogással találhatunk. Mindenekelőtt azzal, hogy kijavítják a hibákat. Ha az építők valamennyi érkezett anyagot időben kikapnak, a vasutasok pedig még ügyesebben szervezik meg a fuvarokat. Am az igazdi megoldás: az első negyedévében kell kérni az egész évben szükséges anyagok zömét, vagyis vállalni az előszállítást.

Tavaly 18. az idén 25 vállalattal kötött ilyen szerződést a MÁV Szegedi Igazgatósága. A megrendelő — építők és termelőszövetkezetek — azt ígérték, hogy január elejétől március végéig összesen 755 ezer tonna építőanyagot, illetve műtrágyát fognak telephelyeiken. Tekintélyes mennyiség ez, mégis lehetne nagyobb, hiszen az igazgatóságnak ebben az évben 10 millió 800 ezer tonna árut kell fuvaroznia. A vállalatok eddig eleget tettek ígéretüknek: a KPM Közúti Igazgatósága február végéig 21 helyett 30 ezer tonna, a Szegedi Ma-

gas- és Mélyépítőipari Vállalat 12 helyett 19 ezer tonna anyagot fogadott, és rakott ki a vasúti kocsikból.

A DELEP az idén az elsők között írt alá szerződést a vasúttal. Kavicsfélésegekből ebben az évben 760 ezer tonnára van szüksége — március végéig ennek egyötödét akarják fogadni. Elégé szerény a terv, a MÁV-igazgatóság mégis elégedett vele. Januárban és februárban felborult az elképzelés — igaz, nem a DELEP, vagy a vasút hibájából. A délegyházi bányában osztályozott, a dunavecseiben natur kavicsból volt keves, így a szállítás is akadózott. Néhány napja a Folyamszabályozó és Kavicsotró Vállalat kilátásba helyezte, hogy Dunavecseben megkezdí a rakodást, sőt Soltról is küld a fontos építőanyagból. Márciusban tehát behozható az elmaradás.

Megfelelő készletekkel a munka is biztonságosabb, tehát az építő vállalatok számára is kívánatos az előszállítás. Kívánatos, de nem egyszerű, mivel az anyagokat meg kell óvniuk, vagyis megfelelő raktárban kell elhelyezniük. Emberek és gépek szükségessége a rakodáshoz, s mindez jó szervezést igényel. A MÁV-igazgatóság azzal próbálja serkenteni a vállalatokat, hogy visszaad a fuvardíjból. A kedvezmény feltétele: január 1. és március 31. között a tavalyi első negyedévi áruk 90 százalékánál többet kell fogadniuk.

A vasút másként is igyekszik egyenletesebbé tenni a fuvarozást. Kéri a vállalatokat, hogy ha egyetlen mód kínálkozik, ütemezzék át szállításaikat, pontosabban néhány második félelvi feladatukat hozzák előre. Ilyen változtatást 55 vállalat ígért.

Nagyobb feladatok előtt a megye mezőgazdasága

Csongrád megye mezőgazdasága az elmúlt években példásan gazdálkodott és tiszteletreméltó eredményeket ért el. A termelt mezőgazdasági javak döntő hányada a termelőszövetkezetekből, szakszövetkezetekből és a háztáji gazdaságokból származik. Az ütemes fejlődés eredménye, hogy az utóbbi két esztendőben az országos átlagnál magasabb termésátlagot értek el a megye mezőgazdasági üzemei.

Minek köszönhető ez?

Okosan változott meg a termelési szerkezet, s igazodott a népgazdasági igényekhez. Jellemzője, hogy a zöldségtermesztő terület 25, a termelés pedig 50 százalékkal emelkedett tavaly. Vöröshagymából, paprikafélékből, paradicsomból az igényeknek megfelelően nőtt a termelés, sőt — mint köztudott — múlt évben egyes zöldségfélékből a szükségletet is meghaladta a termés. Akadtak zavarok is a felvásárlásban, értékesítésben, aminek következménye, hogy az idén 300 hektárral kevesebb lesz a zöldségfélék területe.

A népgazdaság, a megye és a közös gazdaságok érdeke, hogy ezen a téren ne csökkenjen a zöldségtermesztés, javuljon a termelők, felvásárlók és feldolgozók együttműködése. A Dél-Alföld termőföldje, éghajlata igen jó, nagyon alkalmas arra, hogy különösen gyümölcs, szőlő, zöldségfélékből, fűszerpaprikából világszínvonalon produkáljon.

A nagyüzemi termelés optimális üzem-mérete a tsz-ek többségében kialakult, így javulhatott az eszközellátottság és az eszközhasználat. Az elmúlt két évet szigorúbb közgazdasági környezetben, ésszerűbben gazdálkodva zárták a nagyüzemek, s a megnövekedett feladatokat csökkenő munkaerőlétszámmal, egyre magasabb színvonalú technika és technológia alkalmazásával, ki-árólag a termelékenység növelésével oldották meg úgy, hogy a termelés anyagi-műszaki ellátottsága tovább javult.

Egyre inkább meghonosodnak a tsz-ekben a nagy teljesítményű erő- és munkagépek, mind a növénytermesztésben, mind pedig az állattenyésztésben a termelési értékek nagy részét már az 1000000 forintos keret között állítják elő. Ami szintén figyelemre méltó, a növénytermesztéshez hasonlóan az állattenyésztés is dinamikus fejlődött. A tavalyi állatlétszám valamennyi állatfaj esetében magasabb volt, mint a korábbi évben, a nagyobb teljesítményű fajták aránya jó. A tenyésztési, tartási technológia, a takarmánygazdálkodás javult, és így a fajlagos hozammutatók is kedvezőbbek. Legjelentősebb előrelépés a tejtermelésben tapasztalható: az 1977-ben termelt tej az előző évet 20 százalékkal haladta meg.

A közelmúltban lezajlott zárszámadások adataiból mindenképpen idekivánczolnak a szövetkezeti nyereség, a szövetkezeti eredmény alakulása. Amíg 1976-ban a makói járás tsz-ei 45,5, a szegedi járás tsz-ei 68,8, a szentesi járás tsz-ei 115,7, Csongrád város tsz-ei 17,6, Váshely 30, Makó 69,9, Szentes 69,5 és Szeged város tsz-ei 40,6 millió forint szövetkezeti eredményt értek el. Tavaly viszont összességében 65 százalékkal többet. Ugyanis a makói járás szövetkezeteiben 88,1 millió, a szegedi járásban 128,9, a szentesi járásban 172,9, Csongrádon 37,3, Váshelyen 74,1. Makón 91,5, Szentesen 95,2 és a Szegeden gazdálkodó szövetkezetekben pedig 69,6 millió forint tiszta szövetkezeti eredményt értek el. Ez nagyon nagy dolog.

Hozzá kívánczolunk az is, hogy a szakszövetkezetek szintén kitettek magukért, 1976-ban a szövetkezeti eredmény 12,4 millió forint, tavaly pedig már meghaladta a 23 millió forintot, és nem volt egyetlen egy veszteséges szövetkezet sem.

Nagyot lépett előre tehát Csongrád megye mezőgazdasága, néhány ágazatban, egyes növényfélésegekből már világszínvonalon termelünk. A feladatok is nagyobbak. Elég csak megemlíteni, hogy a búza hektáronkénti átlaghozama 41 mázsa volt, a kukoricáé pedig 52,6 mázsa. Az idén nyilvánvaló, hogy többet szeretnének a közös gazdaságokban betakarítani. A termelési tervekben jól tükröződik ez, búzából a magas terméshatárokat stabilizálni akarják, egy kicsivel többet betakarítani, a gyengébb eredményű közös gazdaságokban viszont erőteljesebben javítani a hozamokat, kukoricából úgyszintén hektáronként, megyei átlagban, 57 mázsa termésre számítanak. Nem lesz könnyű. Ugyanakkor a zöldségtermesztésben sem lehet visszalépni, ami azt jelenti, hogy a

tavalyinál magasabb terméseredményeket várunk. Az állattenyésztésben további fejlődés tapasztalható, a szarvasmarha-állomány 9 százalékkal, a tehénállomány 7 százalékkal, a sertésállomány 6,6 százalékkal, a juhok száma pedig 21,3 százalékkal nő.

A mezőgazdaság rendelkezik még tartalékokkal. Igen sokat jelent még ebben az évben, hogy a parlagterületek aránya változik, sokkal kevesebb lesz a bevetetlen, megműveletlen kistábla is. A földterületek racionálisabb hasznosítása előtérbe kerül. Különösen fontos most, tavasz kezdetén, hogy a kukorica vetésterületeit növeljék, természetesen majd az átlagterméseket is, hiszen mind a megyének, mind pedig a népgazdaságnak szüksége van a takarmánymennyiség növelésére. Az idén is többet kell produkálnunk az országosnál. Ez nem lehetetlen, de körültekintést és a tartalékok feltárását követeli. Szép számmal akadnak olyan közös gazdaságok, ahol a termelést tekintve bőven akad még javítanivaló. Nemcsak a veszteséges és szanált szövetkezetekre gondolunk itt elsősorban, hanem azokra is, ahol évek óta gyengébb a bizonyítvány, a záróművelet. Az indokolatlan különbségeket, a differenciálást le kell végre dolgozni, nem tűrhető hosszú távon, hogy azonos, vagy közel azonos feltételek mellett gazdálkodó tsz-ek között számottevő különbségek legyenek, hogy ezek mind a termelési mutatókban, mind pedig a jövedelem alakulásában akkora szerenzt játszanak, mint eddig. Sokáig nem fogadható el és semmivel sem magyarázható, még az obeiktív okokra való hivatkozással sem, hiszen az időjárás, a közgazdasági tényezők, a gazdálkodásra ható rendelkezések és eszközök nagyjából egyformán érvényesek valamennyi gazdaságra. Ma már nem szabad egy hektáron 14 mázsa búzát termelni, s az sem tűrhető állapot, hogy egyes négyévi, jövedelmi mutatókban tízszeres különbségek mérhetők.

Az a'apok a továbblétesre jők. A mezőgazdasági beruházások üteme felgyorsult, a tsz-ek 14—16 százalékkal többet fordítottak fejlesztésre az előző évinél. Átlagos időjárás esetén a termelőszövetkezetek 4—5 százalékkal növelhetik a termelésüket úgy, hogy a két fő ágazat közül az állattenyésztés fejlődési üteme gyorsul.

A tavalyi év gazdag tapasztalatokkal szolgált, s nem haszontalan arra figyelemztetni, hogy a nagyüzemek gondoskodjanak időben a magas hozamok eléréséhez szükséges előfeltételekről — fajta, technológia, növényvédelem, műtrágya, gépek, üzemszervezés stb. — és természetesen a megtermelt áru minél kisebb veszteséggel való betakarításáról. Fokozható az iparszerű termelési rendszerekben termelt növények száma és területi aránya is, nem utolsósorban a hatékonyság, a gazdaságosság számonkérése.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy mennyire fontos a nagyüzemek területek együttműködése. Hibás szemlélet az, amelyek csak a maga határáig terjed, de nem látja, nem akarja észrevenni, mit csinál a szomszéd, a testvérszövetkezet, pedig elég lenne egy kiadós látogatás, tapasztalatsere, és talán hasznosítható termelési módszerekkel gyarapodna a gyengébb közösség. Óriási tartalékokat jelent a közös beruházások megvalósítása, gépek és gépi berendezések, munkelő átcsoportosítása, a kölcsönös és rendszeres segítség.

Az ideai tervek, célok valóra váltásához igen nagy segítséget nyújt az erősödő szövetkezeti demokrácia. A szocialista brigádok munkája, a jó versenyszellem, ami évről évre megmutatkozik és terebélyesedik, mindenképpen nagy lendítőerő. És egyben kötelezően írja elő, hogy a termelőszövetkezetekben egyre inkább törődjünk a tagság szociális, kulturális ellátottságával, körülményeivel, érdekvédelmével is. Ezen a téren rengeteg még a tennivaló, nemcsak azért, mert elmaradtunk az ipartól, az állami vállalatoktól, hanem azért is, mert ahol már a lehetőségek megengednék, az anyagi alapok megteremtődtek, ott sem fordítanak kellő figyelmet erre. Példáig a holnap szövetkezeti munkásait nélkül formálni, nevelni aligha lehet.

Tavasz kezdetén tartunk, de már most eldönthetjük, milyen is lesz nagyjából az esztendő. Sírunk vagy nevetünk a végén. Mi az utóbbihoz szoktunk, megillet bennünket. Ezért küzdeni is érdemes.

Molnár Lajos,

a Csongrád megyei TESZÖV elnöke

Kórház-rekonstrukció

Megkezdődött a Pest megyei tanács Semmelweis kórházának felújítása. Az idestova 200 esztendősi intézmény

rekonstrukcióját szakaszosan hajtják végre, a betegellátás az építkezés több éves időtartama alatt sem szünetel.